

CAPUT SECUNDUM

DE

Jure publico particulari generatim considerato.

§phus I.

De propriâ *Juris publici particularis* indole.

Jus publicum particulare, vni tantum alterive *Civitati* proprium nil aliud est quam ipsum *Jus publicum universale*, per *Leges* & *Pacta* ad formam & statum certæ alicujus *Reipublicæ* determinatum. Oritur itaque *Jus publicum particulare* ex *Legibus* & *Pactis*, ad Statum certæ cujusdam *Civitatis* publicum, primariò & directè spectantibus. Huc verò non solùm pertinent *Pacta* cum proprio *Imperante*, sed etiàm cum *Exteris* inita, modò ipsam *Reipublicæ formam* adficiant: sic *Instrumentum Pacis Westphalicæ* inter *Ferdinandum III.* Imp. & *Status Imperii* ex vna, & *Suecorum Reginam* ex altera parte, item inter eundem Imp. atque *Regem Gallie* a. 1648. initum, utique facit ad *Juris publici Romano-germanici* Institutionem: sicuti enim hujusmodi *Pactis Respublica* alteratur, ità etiàm *Jus publicum* alteratum inde resultat.

Huc porrò non ineptum spectat *Politices Brocardicum*: quo plures sunt *Leges publicæ*, eò major in *Republica* viget *Libertas*: quo extant pauciores, eò magis *Libertas* est coarctata: id quod primâ fronte Consideranti, adeò expeditum haud videbitur, sed penitus Inspicienti patebit: vbi videlicet nullæ sunt *Leges publicæ*, ibi omnia à nutu atque arbitrio summi *Imperantis* dependent, quod si plures extant *Leges publicæ* ac *fundamentales*, ibi arbitria *Imperantium* sunt restricta, quatenus hi *Legibus* hisce tanquàm *Pactis* Ipsos inter & eorum *Subditos* initis æquè sunt obnoxii: vnde fluit illud: *Respublicæ immunes Legum, Principatus immunes Regum.*

§phus II.

De diversâ *Juris publici particularis* Origine atque obligandi ratione.

Pro diverso *Rerumpublicarum* Ortu, diversâque *Formâ*, diversa quoque est cujusque *Juris publici particularis* origo, atque obligandi ratio: quare si quæstio hæc est: quænam sit hujus in specie vel illius *Juris publici particularis* Origo, & quænam obligandi ratio? R. Quæstio hæc est vel de tali *Jure publico particulari primitivo*, & hoc ortum suum habet cum ipso Ortu *Reipublicæ*: sic *Jus publicum particulare Hollandiæ primitivum* repetendum est à *Confœderatione septem Provinciarum Belgicarum*: quod si quæritur de quodam *Jure publico particulari moderno*, tunc præcipuò ad ipsam *Reipublicæ* mutationem debemus attendere: sic in *Dania* centum ab hinc annis summum

Im.

Imperium necdum fuit penes solum *Regem*, hinc *Jus publicum particulare Daniæ modernum* repetendum est ab illa *Lege publicâ*, quæ summa Potestas soli *Regi* primùm fuit destinata, à Mutatione scilicet in isto *Regno* a. 1666. factâ. Pariformiter respondendum est ad alteram Quæstionis partem, videlicet, quænam sit *Juris publici particularis* obligandi ratio? vel enim *Reipublicæ forma* est simpliciter *Monarchica*? & tunc *Jus publicum* obligat in vim *Legis*, quatenus in *Statu Monarchico* summum Imperium est penes unum solum *Legislatorem*: si forma Regiminis sit *Democratica* cœu *Popularis*, omnes collectivè sumtos obligat in vim *Pacti*, singulos autem in vim *Legis*, quatenus in *Statu Democratico* ipsi *Cives* diverso respectu sunt *Imperantes & Subditi*: Quodsi Forma sit *Aristocratica* aut etiàm *mixta*, plerùmque obligat in vim *Pacti*, ac vel partim in vim *Legis*, id quod Consideranti obscurum non erit. De variis variarum Gentium *Juribus publicis particularibus* vide *Vitriar.* in Proëm. §. 5. sqq. & *Mauritii* Diss. de Principiis Jur. publ. C. 2. §. 2. sqq.

§phus III.

De Differentiâ *Jurisprudentiæ publicæ* à *Politica* strictè & latius consideratâ.

Vti verò *Jus Gentium* cœu *publicum universale*, ita & *particulare* suâ scilicet *Jurisprudentiâ publicâ*, quæ duo involvit: *Cognitionem* videlicet *Legum publicarum*, & *Habitus* easdem ad *Status publici* negotia dextrè applicandi: hic sine illâ mancus est, prior sine posteriori inutilis. Differt autem *Jurisprudentia publica* à *Politica* strictè spectatâ, quod hæc ostendat, quid utile sit *Reipublicæ*, non verò quid justum. Differt etiàm à *Politica* latè sumtâ, quæ est habitus regendæ cujuslibet Civitatis: unde & ipsa *Juris publici Instituta* comprehendit, quin tamen in his solis consistat, sed latius patet, ita ut *Jurisprudentia publica* à *Politica* latè consideratâ differat ut pars à toto: siquidem *Politica latè sumta* est habitus rectè, & non tantùm *utiliter*, sed etiàm *justè* gubernandi *Rempublicam*. Verus itaque *Politicus* is propriè dicendus, qui instructus est perfectâ atque consummatâ *Rempublicam* constituendi regendique Prudentiâ, secundùm *Juris & publicæ Utilitatis Regulas*. Quocum igitur vile istud *pseudo-Politicorum* pecus non est confundendum, quod vivis coloribus depingit celeb. *Bæclerus* in Com. ad Nep. p. 58. "Hi sunt hodiè, qui se *POLITICOS* vocant, homines sine bona mente, & ad exemplum *CALLICRATIS*, sine Religione vllâ ac fide, callidi & ad fraudem acuti: nihil illis nefas, quod questum, nihil infame, quod Commoditatem aliquam promittit, Cælum, Jura, Leges, Iædèra, divina humanaque Omnia, nec sancta nisi ex *Usu*,
nec

nec timenda, nisi per simulacrum: contra, Incestus, Parricidia, Injuriæ, Cedes, inter ARTES & SPECIOSA NOMINA, aut SAORA tuendi Statûs jactantur. Hisce igitur *Regiæ Politicæ Scientiæ* Propudiis mentò detrahitur Larva à cordatis Viris, ne sub eminento nomine in Odium atque Invidiam genuinæ *Politice* imponant simplicioribus, Stragesque tacitas artificiosè inferant *Rebus publicis*, quarum meritò *Flagella* execrantur. Vide Sam. Puffendorff Diss. de Concordia veræ *Politice* cum Religione christianâ. Lond. Scanav. 1675.— magni *Hesentbuleri* Athleta politicus. Decas V. Quæst. I.

Conf. Jo. Frid. *Hornius*. de Constit. *Politice*, in ejusd. *Architectonica* de Civit. C. I. Wolffg. *Heideri* *Philosophiæ politicæ Sistema*. *Fenæ* 1728. Quomodò *Politica* differat à *Ratione Statûs* (*raison d'état*) vide Lud. *Septalium* de *Ratione Status*. *Hamb.* 1659.

§phus IV.

De Notitiâ *Reipublicæ*, ceû absolutissimo *Jurisprudentiæ publicæ* & *Politice* Compendio.

Uædem ratione, sicuti pars à toto, *Jurisprudentia publica* differt à *Notitia* *Reipublicæ*, quæ illam insimul complectitur: ut enim quis noscere valeat *Rempublicam*, debet ante omnia *Leges publicas*, earumque *Vim* ac *Potestatem* scire: hinc præter *Scientiam Legum publicarum* etiâ ad *Notitiam* *Reipublicæ* requiritur *Historia* & quidem *critico-diplomatico-pragmatica*, sine quâ *Natales*, *Progressus*, *Mutationes*, *Fata* atque *Facta* *Reipublicæ* satis evidenter nequeunt intelligi. Porro requiritur *Genealogia Imperatorum & Principum*, ejusdemque *Civitatis Familiarum magis illustrium*: item *Geographia*, ut sciantur *Limites* ac *Reipublicæ Termini*, & quid *Juris* competat in has vel illas *Provincias* à *Republicâ* successu temporis avulsas. Immò *Reipublicæ Notitia* ipsam quoque involvit *Politica*: oportet enim nôsse *Hostes* & *Amicos* *Reipublicæ*, *Copiam* & *Inopiam*, *vires* & *facultates*. Vnde patet, *Notitiam* *Reipublicæ* latius patere *Jurisprudentiâ publicâ* atque *Politica*, & vtramque ut partem à toto ab illâ differre. Quâvis verò *Jurisprudentia publica* adeò differat à *Politica* atque *Notitiâ* *Reipublicæ*, attamen non nisi hisce mediantibus, feliciter tractari potest *Jus publicum*, utpote quæ duo *Fulera* sunt *Jurisprudentiæ publicæ*: nimirâm *Historia* ostendit *Originem* *Reipublicæ* ac *Mutationem*, quam scire profectò necessarium est ad *Jurisprudentiam publicam*, nam *Forma* *Reipublicæ* cum nascente *Republica* nascitur, cum alteratâ alteratur, cum pereunte perit; *Occasionem* quoque *Legum* atque *Conventionum*, *Jurium* atque *Privilegiorum*, ipsa non modò docet *Historia*, sed & vtrâque quæ pollet *Arte*, & *criticâ* & *diplomaticâ*, certum ab incerto, verum à falso, scitè,

scitè, opportunè distinguit, ut adeò exacta illius *Notitia* ad solidam *Jurisprudentiam publicam* summoperè sit necessària. Eàdem ratione requiritur *Notitia Politica*, quàm absque illà sæpè *Ratio Legis*, quæ tamen ejus anima est, nequeat assignari: sic non intelligo, cur *Aurea Bulla* C. 17. §. 2. permittat violentas Privatorum Adgressiones mutuas, modò *Diffidatio* tribus ante Adgressionem diebus *Parti distanti* personaliter & publicè fuerit intimata, cum tamen hæc *Constitutio* planè repugnet aliis *Imperii Constitutionibus*, quibus hujusmodi *Adgressio* aut Violentia inter *Privatos* omninò est interdicta, nihilominùs *Aurea Bulla* inter præcipuas *Leges Imperii fundamentales* numeratur: at *Constitutionis* hujus rationem ipsa docet *Politica*: videlicet eo tempore *Jus manuarium* (*Haus-Necht*) adeò adhuc vigeat, ut planè ac radicatus simul & semel tolli necdum potuerit, hinc tali *Constitutione politicâ* ejusmodi *violente Adgressioni* saltim præfigebantur termini atque Modus, quo intereà *Adgressio subita* atque inordinata faciliùs impediatur. At non tantùm *Rationem Legum* docet *Politica*, verùm & illarum *Incommoda* horumque *Remedia*, uti & utilitatem ex *Lege* proveniente aut sperandam ostendit, ut adeò *Jurisprudentia publica* absque hujus *Cognitione* firmiter stare nequeat: quàmvis enim *Jus publicum* in proprio sensu sint *Leges publicæ*, non tamen eas solas docet *Jurisprudentia publica*, sed iisdem adjungit etiàm omnia illa, quæ ad eas aut scitè intelligendas, aut si ambiguarum sint, dextrè interpretandas faciunt: unde & in *Definitionibus rerum v. c.* quale sit *Jus publicum*? quænam *Reipublicæ forma*? quid *Status Imperii*? quid *Comitia*? quid *Collegium Electorale*? quid *Judicium Imperiale aulicum*? quid *Camera*? &c. Interdum in obscurâ *Dignitatum* ac rerum *Origine*, *historicâ* occasionum *Enarratione*, *genealogicâ* *Stemmatum* *Explanatione*, *Matricularum* *Collectione*, aliisque id generis versamur: quæ quidem omnia ad *Jurisprudentiam publicam* apprimè sunt necessària, ipsum tamen *Jus publicum* nec sunt, nec propriâ *Acceptatione* dici possunt. Ex quibus colligitur, quod ipsa *Juris publici Expositio* etiàm sub prætenso titulo *Notitiæ Reipublicæ* nullatenùs pertineat ad *Historicos* & *Politicos*, quatenùs potior pars *Notitiæ Reipublicæ* in ipsis consistit *Legibus publicis*, quarum *Interpretatio* sine omni contradictione, propriè spectat ad *Jurisconsultum*, qui, ut *Munere* suo rectè fungatur, *Historicâ* æquè ac *Politica* nôsse debet: cum contra *Historicus* & *Politicus* adhuc subsistant strictè tales, quin ipsa *Legum publicarum Interpretatio* ad eosdem vel minimè pertineat. Vide *Werlboff* *Notitia Imp.* C. I. §. 5. — *Cl. Bosii* *Introd. in Notit. Rerum publ.* C. I. — *Schwederi* *Introd. Jur. publ. P. gen.* C. I. §. 6. — *Conf. Pfeffinger* ad *Vitr.* L. I. Tit. I. §. 9. sq.

CAPUT